

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Statsgaranti mod Tab ved Saaning af Hvede i Efteraaret 1942.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 5501; Fremsættelsen findes i Tidenden Sp. 2337).

Sagen sattes til Forhandling.

Carl Petersen: Forslaget, som nu er til Behandling, har samme Baggrund som det Forslag, der lige har været til første Behandling. Det tilsigter at animere Landmændene til, trods de tre sidste Aars daarligere Erfaringer, at tilsaa det nødvendige Areal med Hvede i det kommende Efteraar, idet der fra Statens Side gives Tilsagn om at holde Landmændene skadesløse for en Del af Udgifterne ved en eventuel Omsaaning, hvis det skulde vise sig, at den fjerde Vinter ligesom de foregaaende ødelægger Hveden. Der fastsættes et Tilskud paa 30 Kr. pr. 100 kg Saasæd, der anvendes til Omsaaning, hvilket vil dække Landmændenes direkte Udgift til Omsaaning.

Alle er klar over, at der er mange Landmænd, der efter de Erfaringer, man har haft, vil formindske Hvedearealerne, hvis der ikke gives en vis Garanti. Af de Oplysninger, som ledsager Forslaget, vil man se, at der har været stærk Tilbagegang i Hvedearealerne de senere Aar, og der er Grund til at tro, at Forbrugerne vil komme til at mangle Hvedemel ogsaa i Høstaaret 1943—44, hvis man ikke foretager sig et eller andet. Og selv om det vel kan lade sig gøre at spise Brød af Rug og Byg uden Skade ernæringsmæssigt, vil jeg dog mene, at Husmødrene helst ser, at der bliver Hvedemel til Raadighed. Det er derfor i høj Grad i Forbrugernes Interesse, at dette Lovforslag fremsættes, og jeg vil betragte det som givet, at Landmændene ogsaa vil tage dette Lovforslag som en Opfordring til at løbe den Risiko, der kan være ved at saa Hvede igen i Efteraaret.

Jeg anbefaler Lovforslaget til en meget hurtig og velvillig Behandling i det høje Ting.

Løje: Det er en alvorlig Kendsgerning, at Hvededyrkningen her i vort Land i de sidste tre Aar, 1940, 1941 og 1942, er slaaget helt eller delvis fejl, og netop under de nuværende Forhold har det selysagt haft en meget stor og meget uheldig Indflydelse

paa Brødkornforsyningen og tillige paa det samlede Høstudbytte, hvilket naturligvis er i høj Grad alvorligt baade for den enkelte og for Samfundet. Selv om det kan synes selvmodsigende, er jeg dog tilbøjelig til at mene, at Katastrofen i og for sig var alvorligst i 1940 og 1941 og mindst i indeværende Aar. I indeværende Aar var Hveden nemlig som Helhed saa ringe — idet den i de allerfleste Tilfælde var bortfrosset totalt —, at Landmændene hurtigt kunde blive klar over, at Omsaaning var nødvendig. Dette har bevirket, at der nu staar store og værdifulde Afrøder af Vaarsæd der, hvor man i modsat Fald maaske vilde have haft delvis mislykkede Hvedeafgrøder, som kun havde givet en forholdsvis ringe Procent af det Udbytte, Arealerne under normale Forhold kunde have givet, og det er naturligvis heldigt baade for dem, der dyrker Jorden, og for Samfundet, at Afrøderne saaledes er blevet betydeligt bedre end i de nærmest foregaaende Aar.

Naturligvis er det beklageligt, at vi i det kommende Aar maa give Afkald paa et saa tilvant og godt Næringsmiddel som Hvedebrød, selv om jeg ikke mener, det vil have katastrofale Følger for Folkeernæringen. Jeg tror tværtimod, man vil opdage, at vi godt kan undvære Hvedebrødet; vi bør saamænd være taknemmelige, saa længe vi ad anden Vej kan skaffe Brødkorn, og ikke beklage os over at maatte undvære Hvedebrød. Der er en hel Del Mennesker, der gaar og pylrer over sig selv, og mener, at de ikke kan taale Rugbrød, men som nu vil opdage, at dette meget vel lader sig gøre, og at det til syvende og sidst er meget bedre at spise Rugbrød end alt det Hvedebrød, som de af forskellige Grunde har fundet det formaalstjenligt at spise.

Det er imidlertid forstaaeligt, at Regeringen har været inde i Overvejelser angaaende Hvededyrkningen i den kommende Tid. Det er forstaaeligt, at man nærer Ængstelse for, at Landmændene, som nu i tre Aar har lidt Skuffelser med deres Hvededyrkning, af den Grund skulde indskrænke Hvedearealerne i højere Grad, end man maa anse det for heldigt for Samfundet. Jeg synes blot ikke, at Resultatet af disse Overvejelser helt svarer til Anstrengelserne.

Forslaget har til Titel: Statsgaranti mod Tab ved Saaning af Hvede. Jeg vil dog gerne stærkt understrege, at det kun er en delvis og meget begrænset Garanti, der her gennemføres. For det første vil man vel næppe kunne købe Hvede til Saasæd for de 30 Kr. pr. Tønde, saa alene for Udsædens